

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ระบบคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในชุมชน	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวเนาวรัตน์ นามวงศ์	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ วิสุทธิ์ วานิช	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงระบบคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในชุมชน สามด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยศึกษาจากประเพณี พิธีกรรม และกิจกรรมการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้งสามด้านดังกล่าว วิธีการศึกษาใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกต แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สัมภาษณ์ และการสนทนา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และให้ความหมาย ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติและความสัมพันธ์แบบไม่เป็นเครือญาติ ระบบคิดที่ส่งผลถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน แบบเครือญาติ คือ ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ คุณค่าเรื่องการพึ่งพาอาศัย ความรักใคร่กลมเกลียวกันในหมู่เครือญาติ คุณค่าเรื่องความกตัญญูรู้คุณ ส่วนระบบคิดที่อยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนแบบไม่เป็นเครือญาติ คือความเชื่อเรื่องผีเรื่องผีเสื้อบ้าน ความสำนึกเรื่องชาติพันธุ์ และคุณค่าเรื่องความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน

ระบบคิดที่อยู่เบื้องหลังของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติในเรื่อง ป่า น้ำ ดิน คือ ความเชื่อที่ว่าธรรมชาติมีเจ้าของ มีผู้ดูแล ซึ่งหมายถึงเรื่องผี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวข้องกับการผลิต การใช้ทรัพยากรของชุมชน ซึ่งแสดงออกในรูปแบบการขออนุญาตใช้ การบอกกล่าว และการขอบคุณ โดยผ่านพิธีกรรมตามความเชื่อของชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ มีความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์คือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา คือ เรื่องบุญ บาป ความเชื่อเรื่องโลกหน้า ความเชื่อเกี่ยวกับผี ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคุณค่าเกี่ยวกับความกตัญญู การพึ่งพาทางด้านจิตใจ ความเชื่อและคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาตินี้จะแสดงออกในรูปของพิธีกรรมและการปฏิบัติตามคำสอนต่างๆ ซึ่งเป็น การถ่ายทอดความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีผลต่อการพึ่งพา

Thesis Title	Thinking System Relating to Community Relationship	
Author	Ms. Nowwarat NamVong	
M.Ed.	Nonformal Education	
Examining Committee	Asst.Prof.Yongyuth Plianpradung	Chairman
	Lect.Wisut Wanich	Member
	Assoc.Prof.Dr.Phasina Tangchoung	Member

Abstract

This thesis was aimed at examining the thought system of community members which governed three types of relationships existing within the community, namely, those between man/woman and man/woman, between man/woman and nature, and between man/woman and supernatural being. Such examination relied on inquiries into community traditions and mores, rituals and daily life activities related to those three types of relationships. Furthermore, it made use of documentary reviews, participative and nonparticipative observations, interviews and casual conversations. Collected data were subsequently analyzed, synthesized and interpreted.

Findings were as follows:

As regards relationships between man/woman and man/woman two types were found, namely, kinship and nonkinship-based. The thought system buttressing the former included beliefs in ancestor spirits, interdependence values, loving and caring sentiments, and a sense of gratefulness. And the thought system buttressing the latter included beliefs in household spirits, a sense of ethnocentrism, and interdependence and mutual help values.

As regards the second type of relationships beliefs that nature, i.e., forest, water, soil, etc., had its owners and guardians meaning spirits and holy entities and holy entities and beliefs relating to production and the use of community resources figured predominantly in the buttressing thought system. These were expressed in the form of a variety of community rituals and ceremonies informing them, asking for their permission and thanking them for allowing community members to make use of those natural resources.

Finally, as regards the third type of relationships the underlying thought system included (religious) beliefs in merit and sins, beliefs in the next life, spirits and holy entities, gratefulness values, spiritual dependency, etc. These beliefs and values were expressed in rituals and ceremonies as well as consistent practices which, in turn, sustained and further transmitted such beliefs and values in a cyclical manner.